

Risiko for toxiner i årets høst er overhængende

Årets høstvejr har ikke alene skabt problemer med at få høsten i hus, den kan også skabe problemer efterfølgende. Da en del korn er høstet med forholdsvis høje vandprocenter er risikoen for toxiner og forgiftning heraf overhængende. Dette faktum vil være gældende for såvel hjemmeblandere, som dem der indkøber korn og fuldfoder. Manglende tørrings- og luftnings kapacitet kan være en begrænsende faktor, hvilket medfører yderligere risici for lager skader og dermed øget risiko for toxinangreb når kornet skal fodres op.

Derfor er det meget vigtigt at holde et vågent øje med hvad der sker i den enkelte besætning. De mest udbredte toxiner kommer fra fusarium svampe(fumonisin), men ved forkert lagring kan problemer med ochratoxiner også opstå.

Symptomerne på toxforgiftning kan være mange, men det er under alle omstændigheder vigtigt at holde øje med følgende symptomer: nedsat ædelyst, diarré, forringet immunitet, fremfald af skede og endetarm, hævede mælkekirtler og kønslæber (specielt nyfødte grise), små og svage kuld, omløbninger/kastninger, og i værre tilfælde lever og nyreskader. Derfor er det af største betydning at kontakte enten foderrådgiver eller dyrlæge hvis et "unormalt" mønster i besætningen viser sig.

De hyppigst forekomne toxiner stammer fra fusariumsvampe, som dannes under vækst ude på marken. Det andet potentielle toxin er ochratoxin som ofte betegnes som et lager toxin, da det fremkommer som følge af forkert og dårlig lagring. Endvidere er der aflatoxin som kommer fra aspergillus i majs.

Under alle omstændigheder er der alt mulig god grund til at holde et skarpt øje med alle reaktioner i besætningen. Samtidig er meget vigtigt at få gennemført rutiner med rengøring af opbevarings siloer og transportsystemer og ikke mindst vådfodringsanlæg.

De symptomer der kan være en indikator for angreb af ochratoxin kan være vanskelige visuelt at se men ved obduktion kan det forholdsvis let påvises af besætningsdyrlægen. Samtidig er det ikke helt almindeligt med denne type toxiner, men dog en risiko i år, da høsten har været forholdsvis fugtig.

Synlige tegn på nyreforandring ses efter ca. 6 ugers fodring med et ochratoxin-holdigt foder. Har foderet et højt indhold af ochratoxin, medfører det straks en reduceret tilvækst samtidig med op til en fordobling af vandforbruget. Ved undersøgelse af urinen kan der evt. påvises glukose og protein.

Koncentrationen af ochratoxin er størst i nyre- og levervæv, og dyret bliver på slagteriet kasseret, hvis der i nyrerne er et indhold af ochratoxin på mere end 0,025 ppm. Det vurderes, at et foder kan have et indhold af ochratoxin på 0,1 ppm uden, at der er risiko for, at grisen kasseres ved slagting. Årsagen til, at de pågældende dyr kasseres er, at toxinet kan medføre nyreskader hos mennesker, og at det antages at være kræftfremkaldende.

Den mest almindelige toxin i danske besætninger af fusariumtoxin som dog har flere ansigter. Derfor er nedenstående skema dækkende for de mangeartede symptomer der kan opstå i besætningen, da fusariumsvampe kan danne forskellige toksiner.

	DON		T2 (HT2)		ZEA		FB1	
	A	B	A	B	A	B	A	B
Nedsat ædelyst	x	x	x	x			x	
Nedsat tilvækst	x	x	x	x			x	
Diarré	x	x						
Opkastning	x	x						
Mave- og tarmløbning							x	
Mave- og tarm-irritation	x	x					x	
Mund- og hud-læsioner			x	x				
Føringet immunitet	x	x	x	x			x	x
Fremfald af skede/endetarm					x			
Hævede mælkekirtler					x			
Hævede kønslæber					x			
Nedsat frugtbarhed		x		x		x		x
Falsk drægtighed						x		
Nyfødte grise med hævede kønslæber						x		
Små/svage kuld		x				x		x
Kastning		x		x				x
Lungeødem							x	
Lever-skade							x	
Forstørret livmoder					x	x		
Formindskede æggestokke					x	x		

Provimi/SCA har udviklet et nyt toxinbinderprogram. Produktet er kategoriseret som "additiv" og kræver derfor en HACCP-godkendelse.

Vi er derudover også klar med et toxinbinder produkt Farmpack, som ikke kræver HACCP og kan derfor anvendes af hjemmeblandere såvel som færdigfoderbrugere uden ekstra godkendelse. Produktet er bredspektret og dækker de på vores breddegrader mest forekomne toksiner.

Samtidig lancerer vi en hurtig test (Quickscan) af toksiner i korn, som tager 5-10 minutter. Denne testmetode kan analyserer for de 5 mest almindeligt forekomne toksiner.

Opleves problemer af de tidligere nævnte karakterer, er der mulighed for tilsætning af toxinbinder i foderet for at minimere følgeskaderne. Har du behov for support om den aktuelle situation i din besætning eller have yderligere spørgsmål angående fremsendte er du altid velkommen til at kontakte din SCA konsulent eller SCA Danmark på telefon, 87 610 727.